

Týždeň od 2. do 8. novembra

VNÚTORNÝ NEPRIATEĽ

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Pet 1,4; Jozua 7; Ž 139,1–16; Ezd 10,11; Luk 12,15; Joz 8,1–29

ÚVODNÝ TEXT

Ja, Hospodin, skúmam srdce a skúšam obličky, aby som každého odmenil podľa jeho ciest, podľa ovocia jeho skutkov. (Jer 17,10)

V siedmej kapitole knihy Jozua nachádzame prvý prípad, keď prostredníctvom tragickej skúsenosti izraelský ľud spoznáva ďalekosiahle dôsledky zmluvy a ich hlboký zmysel. Kým poslušnosť ustanoveniam zmluvy zabezpečovala Izraelitom víťazstvá, nerešpektovanie podmienok zmluvy prinieslo ich porážku. Vojenský úspech Izraelitov nezávisel od ich počtu, bojovej stratégie alebo šikovnej taktiky, ale od prítomnosti Božského bojovníka v ich strede.

Počas obsadzovania zaslúbenej krajiny museli Izraeliti pochopiť závažnú skutočnosť, že ich najnebezpečnejší nepriateľ sa nenachádza kdesi mimo ich tábora, ale v ich vlastných radoch. Najväčšia výzva, ktorej čelili, neboli ani opevnené múry kanaánskych miest, ani ich vyspelá vojenská technika. Najkomplikovanejšie bolo vysporiadať sa s tými jednotlivcami v ich vlastnom tábore, ktorí sa vyznačovali tvrdohlavosťou a svojvoľným ignorovaním Hospodinových pokynov.

Podobným výzvam sme vystavení aj my pri očakávaní nášho nebeského dedičstva (1Pet 1,4; Kol 3,24). Kým nedočkavo stojíme na hraniciach zaslúbenej krajiny, naša vernosť je vystavená skúškam a zvíťaziť môžeme len vďaka odovzdaniu sa Ježišovi Kristovi.

OSNOVA LEKCIE

V šiestej lekcii nášho štúdia knihy Jozua sa zameriame na kapitoly sedem a osem. Pri ich študovaní budeme klásť dôraz na to, že nebezpečenstvo pre Boží ľud nemusí vždy spočívať vo vonkajšom nepriateľovi, ale často je kľúčový problém vo vnútri – nedôvera a porušenie Božej zmluvy.

- Joz 7,1–13: Achánov hriech a vina celého Izraela (nedeľa)
- Joz 7,16–19: Boh odhaľuje hriech a vyzýva na pokánie (pondelok)
- Joz 7,19–21: Achánova žiadostivosť a následky hriechu (utorok)
- Joz 7,22–24; 8,1–29: Z „údolia trápenia“ k „bráne nádeje“ (streda)
- Joz 7,6–9: Svedectvo Izraela o veľkom Bohu (štvrtok)

PORUŠENIE ZMLUVY

⁷Jozua povedal: „Ach, Pane, Hospodin, prečo si previedol tento ľud cez Jordán? Či preto, aby si nás vydal do rúk Amorejčanom, aby nás vyhubili? Radšej sme mohli zostať za Jordánom! ... ¹⁰Hospodin povedal Jozuovi: „Vstaň! Prečo ležiš tvárou na zemi? ¹¹Izrael sa prehrešil, prestúpil zmluvu, ktorú som mu dal ako príkaz. Vzali ešte aj z toho, čo je pod kľatbou. Kradli z toho, zatajili to a schovali medzi svoje veci. ¹²Izrael nemôže obstáť medzi nepriateľmi, musí zutekať pred nimi, lebo prepadol kľatbe. Nebudem už ďalej s vami, ak nevykynožíte spomedzi seba, čo je pod kľatbou. (Joz 7,7.10–12)

Prečítajte si Jozua 7. Aké boli dve hlavné príčiny porážky Izraela obyvateľmi mesta Aj?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Je zaujímavé uvedomiť si, že čitateľ od začiatku pozná dôvod Hospodinovho hnevu aj meno páchatela. Napínavosť príbehu o odhaľovaní Achánovho previnenia prináša napätie medzi perspektívou čitateľa a vnímaním Jozua a Izraelitov. Ako mnoho iných starozmluvných textov, aj Jozua 7 má chiastickú štruktúru. Hlavná, vrcholná časť odpovedá na otázku, prečo Izraeliti nedokázali dobyť Aj na prvý pokus.

Za porážkou Izraela obyvateľmi Aja boli dva hlavné dôvody: Achánov hriech a prílišná dôvera Izraelitov vo vlastné sily. To malo za následok, že pred útokom proti Aju sa neporadili s Hospodinom a zároveň podcenili silu nepriateľa.

Na základe veršov Joz 7,1.11–13 môžeme vidieť, že hoci bol Achán zodpovedný za zradný čin porušenia zákazu, celý národ je braný na zodpovednosť a trpí za Achánov skutok. Boh opisuje Achánov hriech postupným ukazovaním jeho závažnosti prostredníctvom kumulatívneho používania príslovky „aj“ vo verši 11 (hebr. *gam*). Pozrime sa ešte raz na tento verš: „Izrael zhrešil, *aj* prestúpili moju zmluvu, ktorú som im prikázal zachovať, a k tomu *aj* vzali zo zarieknutého *aj* ukradli *aj* zatajili *aj* odložili medzi svoje náradie.“ (Joz 7,11; Roh) Najprv sa používa najbežnejší výraz pre hriech: *chata*. Potom nasleduje akt prestúpenia opísaný piatimi špecifickými hriechmi (slovesami), ktoré uvádza hebrejská príslovka *gam*: (1) *ve-gam avru* – aj „prestúpili“, (2) *ve-gam lakchu* – aj „vzali“ z vecí zasvätených zničeniu (*cherem*), (3) *ve-gam ganvu* – aj „ukradli“, (4) *ve-gam kichašu* – aj „podviedli“ a (5) *ve-gam šamu* – aj „uložili“ ukradnuté medzi svoje veci.

Zmluva medzi Jahvem a Izraelom mala individuálny aj spoločenský rozmer. Vo svetle zmluvy sa s Izraelom zaobchádza ako s nedeliteľným celkom, ktorý tvorí vyvolený Boží národ. Hriech jedného alebo dokonca niektorých z jeho členov spôsobuje preto vinu celého zmluvného spoločenstva. Ako povedal Hospodin: „Izrael sa prehrešil, prestúpil zmluvu, ktorú som mu dal ako príkaz.“ (Joz 7,11)

- Ako môže skrytý hriech jednotlivca alebo celého spoločenstva brániť tomu, aby sa naplno prejavila Hospodinova moc? Čo môžeš ty osobne urobiť pre obnovenie dôvery, hľadanie Božej vôle a posilnenie jednoty zmluvného spoločenstva veriacich?

APLIKÁCIA

ACHÁNOV HRIECH

¹⁶Jozua vstal včasráno a kázal Izraelu nastúpiť podľa kmeňov a lósom bol označený Júdov kmeň. ¹⁷Potom kázal nastúpiť rodom Júdu a lós označil rod Zeracha. Potom kázal nastúpiť mužom z rodu Zeracha a lós označil Zabdiho. ¹⁸Kázal teda nastúpiť mužom z jeho rodiny a lós označil Achána, syna Kar-miho, syna Zabdiho, syna Zeracha z Júdovho kmeňa. ¹⁹Jozua povedal Achánovi: „Syn môj, vzdaj česť Hospodinovi, Bohu Izraela. Vzdaj mu chválu a povedz mi, čo si urobil. Nič predou mnou nezatajuj!“ (Joz 7,16–19)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo sa z úvodného textu (Joz 7,16–19) dozvedáme o Bohu a o Achánovi?

Namiesto odhalenia identity previnilca Boh použije spôsob, ktorý postupne odhalí Jeho spravodlivosť a milosť. Po vysvetlení dôvodu porážky Izraela a výzve na posvätenie ľudu (Joz 7,13–15) necháva určitý čas medzi oznámením spôsobu hľadania vinníka a samotným začiatkom procedúry. To dáva Achánovi čas na premýšľanie, pokánie a vyznanie svojho hriechu. Podobne aj členovia jeho rodiny (ak by vedeli, čo sa stalo) mali možnosť rozhodnúť sa, či sa chcú zapojiť do zakrývania hriechu alebo odmietnuť byť spolupáchateľmi. Spomeňme napríklad synov Koracha, ktorí sa vyhli zničeniu tým, že odmietli stáť na strane svojho otca (porovnaj s 4Moj 16,23–33; 26,11).

Riešenie zložitej a nepríjemnej situácie sleduje opačný smer, akým zlo vstúpilo do Izraela a sužovalo ho. Vina celého spoločenstva sa postupne zužuje zo všetkých Izraelitov na jeden kmeň, z kmeňa na rod, z rodu na rodinu a z rodiny ku konkrétnemu jednotlivcovi. Vyšetrovací proces nielenže odhalil páchatela, ale priniesol aj očistenie nevinných. Toto bol veľmi dôležitý aspekt starostlivého súdneho konania, v ktorom samotný Boh vystupuje ako svedok neviditeľných Achánových činov.

Čitateľ môže cítiť napätie, ako sa Boží pohľad postupne zameriava na Achána. Tento človek však vzdorovito mlčí a dúfa, že zostane neodhalený. Ale pred prenikavými očami Hospodina nezostane nič skryté (Ž 139,1–16; 2Kron 16,9). Boh vie, čo sa ukrýva v srdci každého človeka (1Sam 16,7; Jer 17,10; Prísľ 5,21).

Je dôležité všimnúť si, ako Jozua oslovuje Achána – „Syn môj“ (Joz 7,19). Tento výraz ukazuje nielen vek a vodcovskú úlohu Jozuu, ale odhaľuje aj ducha, v ktorom tento veľký bojovník pristupoval k spravodlivosti. Jeho srdce bolo plné súcitu s Achánom, aj keď bol povolaný vykonať nad páchatelom bolesťivý rozsudok. Svojím postojom Jozua opäť predznamenal citlivosť, láskavosť a lásku Toho, ktorý „Nikdy nebol bezohľadný, zbytočne prísny, nikdy nezraňoval citlivých ľudí. ... Neohrozene karhal pokrytectvo, neveru a nepravosť. Robil to však s bolesťou v srdci.“ (DA 353; CL 228)

APLIKÁCIA ■ Ako ovplyvňuje tvoj život poznanie, že Boh vie o všetkom našom konaní a pozná dokonca aj naše skryté skutky?

OSUDNÉ ROZHODNUTIE

¹⁹Jozua povedal Achánovi: „Syn môj, vzdaj česť Hospodinovi, Bohu Izraela. Vzdaj mu chválu a povedz mi, čo si urobil. Nič predou mnou nezatajuj!“

²⁰Achán odpovedal Jozuovi: „Naozaj. Ja som sa prehrešil proti Hospodinovi, Bohu Izraela. Toto som urobil: ²¹Videl som medzi korisťou pekný šinársky plášť, dvesto šeklov striebra a jeden zlatý prút vážiaci päťdesiat šeklov. Zatužil som po tom a vzal som si to. Je to skryté v zemi pod mojím stanom a striebro je naspodku.“ (Joz 7,19–21)

Čo žiada Jozua od Achána v úvodnom texte (Joz 7,19–21)? Aký význam má takáto žiadosť? Ako rozumieš Achánovu vyznaniu?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Jozua vyzval Achána, aby urobil dve veci: (1) aby vzdal Bohu česť a slávu a (2) aby priznal, čo urobil, bez zatajovania vyznal, čo urobil. Môžeme to vnímať aj tak, že Achán mal vzdať slávu Bohu priznaním toho, čo urobil. Je tu použitý výraz (*toda*), ktorý sa môže vzťahovať na vzdávanie vďaky (Ž 26,7; Iz 51,3; Jer 17,26), ale aj na vyznanie hriechu (Ezd 10,11).

Žiaľ, biblický text nenaznačuje, že by Achán prejavil nejaké známky skutočného pokánia. Až do konca dúfal, že zostane skrytý. Jeho vzdorovitý postoj ho kvalifikoval na úmyselného hriešnika, pre ktorého podľa Mojžišovho zákona neexistovalo žiadne zmierenie (porovnaj s 4Moj 15,27–31).

Achánove slová v Joz 7,21 pripomínajú pád Adama a Evy. Eva videla (*ra'ah*), že strom je lákavý (Roh. „je žiadostou“, *chamad*) a nakoniec vzala (*lakach*) z jeho ovocia (1Moj 3,6). Vo svojom priznaní Achán vyjadruje, že medzi korisťou videl (*ra'ah*) „pekný šinársky plášť, dvesto šeklov striebra a zlatý prút vážiaci päťdesiat šeklov“. Zatužil (Roh. „zažiadalo sa mi“, *chamad*) po týchto veciach a vzal si ich (*lakach*). Rovnako ako v prípade Adama a Evy, aj Achánovo rozhodnutie odhaľuje, že hriech žiadostivosti je hriechom nevery. Podozrieva Boha, že nechce pre svoje stvorenstvo to najlepšie a že pred ním skrýva niektoré mimo-riadne rozkoše, ktoré patria len do sféry božstva.

Okrem narážky na prvotný ľudský pád text zdôrazňuje ostrý kontrast medzi postojmi Ráchab (porovnaj s Joz 2,1–13) a postojom Achána. Kým Ráchab vyviedla vyzvedačov na strechu a ukryla ich pred vojakmi, Achán vzal zakázané veci a skryl ich pred Jozuom. Ráchab prejavila láskavosť izraelským vyzvedačom a pomohla im zabezpečiť víťazstvo, ale Achán svojou chamtivosťou priniesol Izraelitom ťažkosti a porážku. Ráchab uzavrela zmluvu s Izraelitmi, Achán porušil zmluvu s Jahvem. A kým Ráchab zachránila seba a svoju rodinu, vďaka čomu sa z nich stali vážení občania Izraela, Achán odsúdil seba a svoju rodinu na smrť a stal sa príkladom hanby.

- Premýšľaj o hriechu žiadostivosti. Ako sa môžeme vyhnúť tomu, aby sme jej podľahli, bez ohľadu na to, koľko toho máme alebo nemáme? (Porovnaj s Luk 12,15.)

APLIKÁCIA

BRÁNA NÁDEJE

²²Jozua rozkázal poslom, aby sa ponáhľali do stanu. Naozaj to bolo skryté v jeho stane a striebro bolo naspodku. ²³Vzali to teda zo stanu, doniesli Jozuovi a všetkým Izraelitom a vysypali to pred Hospodinom. ²⁴Nato Jozua s celým Izraelom chytil Achána, syna Zeracha, i striebro, plášť a zlatý prút, ako aj jeho synov, dcéry, dobytok, osly a ovce, stan a všetko, čo mal, a vyviedli ich do údolia Achór. (Joz 7,22–24)

Tam jej dám vinice a údolie Achór ako bránu nádeje a odtiaľ mi odpovie ako v dňoch svojej mladosti, ako vtedy, keď vychádzala z Egypta. (Oz 2,17)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo nám príbeh zaznamenaný v Joz 8,1–29 hovorí o tom, ako Boh dokáže premeniť naše najväčšie zlyhania na nové príležitosti?

Hospodinova stratégia premieňa počiatočnú porážku Izraela na taktickú výhodu, čím sa z údolia Achór (hebr. *achor* znamená „trápenie“ alebo „ťažkosť“) stáva „brána nádeje“ (porovnaj s Oz 2,17). Po prvom víťazstve nad Izraelitmi nadobudli občania Aja príliš vysoké sebavedomie, a tak zopakujú svoju stratégiu v útoku na Izraelitov, ktorí predstierajú ústup a porážku. Keď sa obyvatelia Aja nechali vylákať zo svojej pevnosti, tridsaťtisíc Izraelitov, ktorí sa nachádzali neďaleko mesta (Joz 8,4), dobylo prázdne mesto tak, že ho podpálili. Text ďalej objasňuje (Joz 8,7), že víťazstvo nepriniesla premyslená stratégia, ale že sám Hospodin priniesol víťazstvo a odovzdal mesto Aj do rúk Izraelitov. A hoci sa táto kapitola sústreďuje predovšetkým na opis jednotlivých vojenských aspektov udalosti, text nezabúda zdôrazniť to najdôležitejšie: víťazstvo je darom Hospodina.

Rozhodujúci moment bitky nastáva, keď muži opustia mesto Aj a začnú prenasledovať Izraelitov. Práve vtedy Hospodin prehovorí v tejto kapitole druhýkrát (Joz 8,18; prvýkrát hovoril, keď oznamoval Izraelitom pripravenú stratégiu v Joz 8,1.2), čím signalizuje, že na celý boj dohliada. A kým doteraz nebolo jasné, ako sa celá bitka skončí, od tejto chvíle je jasné, že armáda Izraelitov zvíťazí.

Zbraňou v ruke Jozuu bol skôr kosák (alebo krátka šabľa), než kopija alebo oštep. Za čias Jozuu sa už zrejme nepoužíval ako skutočná zbraň, ale stal sa symbolom zvrchovanosti a nezávislosti. A okrem toho, že dal signál na útok, vyjadril aj Božiu zvrchovanosť pri porážke mesta Aj. Jozua držal svoju zbraň vo vystretej ruke, až kým Izraeliti nedosiahli úplné víťazstvo (Joz 8,26). To ukazuje, že Jozua naplno prevzal vodcovskú úlohu, ktorá spočívala na Mojžišovi pri prechode cez Červené more (2Moj 14,16) a vo vojne proti Amalekitom (2Moj 17,11–13), kde bojoval aj Jozua.

Tentoraz sa síce neudial žiadny zázračný viditeľný Boží zásah, no víťazstvo nad Ajom nie je o nič menej prejavom Božej moci ako víťazstvo nad Egypťanmi v prvej generácii alebo pri nedávnom víťazstve nad Jerichom. Kľúčom k úspechu je Jozuova viera v Hospodinovo slovo a jeho neochvejná poslušnosť voči Nemu. Princíp vidенý v tomto príbehu zostáva platný pre Boží ľud aj dnes, bez ohľadu na to, kde žije a akým výzvam čelí.

APLIKÁCIA

- Niektoré naše zlyhania v nás zanechávajú pocity znechutenia alebo porážky. Akým spôsobom ťa môže Boh pozývať, že premení „údolie súženia“ na „bránu nádeje“? Aké kroky viery a poslušnosti môžeš urobiť práve dnes, aby si nasledoval Božie vedenie – aj keď ešte nevidíš výsledok?

SVEDOK BOŽEJ MOCI

⁶Jozua si však roztrhol rúcho a padol tvárou na zem pred Hospodinovou archou. Ležal až do večera spolu so staršími Izraela a sypali si prach na hlavu. ⁷Jozua povedal: „Ach, Pane, Hospodin, prečo si previedol tento ľud cez Jordán? Či preto, aby si nás vydal do rúk Amorejčanom, aby nás vyhubili? Radšej sme mohli zostať za Jordánom! ⁸Prosím ťa, Pane, čo mám na to povedať, že Izrael zutekal pred svojimi nepriateľmi? ⁹Keď sa to dopočujú Kanaánčania a ostatní obyvatelia krajiny, obklúčia nás a vyhladia naše meno zo zeme. Čo urobíš pre svoje veľké meno?“ (Joz 7,6–9)

V piatej lekcii sme si ukázali, že Boh dal pohanským národom príležitosť, aby o Ňom vedeli a odvrátili sa od svojich zlých ciest. Oni však odmietli a nakoniec čelili Božiemu súdu.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Úvodný text (Joz 7,6–9) sa zaoberá Jozuovou počiatočnou reakciou na nešťastie, ktoré ich postihlo. Zameraj sa najmä na verš Joz 7,9. Aký dôležitý teologický princíp sa nachádza v tomto texte?

Najprv Jozua znie ako Izraeliti uprostred ťažkostí po odchode z Egypta, keď hovorí: „Radšej sme mohli pomrieť Hospodinovou rukou v Egypte, keď sme sedávali pri hrncoch mäsa a najedli sme sa chleba do sýtosti. Vy ste nás však vyviedli na púšť, aby ste celé toto zhromaždenie vyhubili hladom.“ (2Moj 16,3) Jozua tu hovorí: „Ach, Pane, Hospodin, prečo si previedol tento ľud cez Jordán? Či preto, aby si nás vydal do rúk Amorejčanom, aby nás vyhubili? Radšej sme mohli zostať za Jordánom!“ (Joz 7,7)

Čoskoro však prejaví svoje veľké znepokojenie nad škodami, ktoré táto porážka spôsobí menu a povesti Boha. „Keď sa to dopočujú Kanaánčania a ostatní obyvatelia krajiny, obklúčia nás a vyhladia naše meno zo zeme. Čo urobíš pre svoje veľké meno?“ (Joz 7,9)

To odhaľuje zásadu, ktorá bola ústrednou témou Božích zámerov s Izraelom. Hospodin chcel, aby pohanské národy okolo nich videli, aké veľké veci Boh vykoná pre svoj poslušný ľud. Aj oni sa tak mohli, podobne ako Ráchab, dozvedieť o Bohu Izraela prostredníctvom mocných výbojov Jeho ľudu. Na druhej strane, ak by veci dopadli zle, ako sa to stalo tu, národy by považovali Boha Izraela za slabého a neschopného (pozri 4Moj 14,16; 5Moj 9,28), čo by mohlo povzbudiť odpor Kanaánčanov.

Aj keď v uvedených príbehoch vidíme to, ako Hebreji postupne obsadzujú zasľúbenú krajinu, v skutočnosti išlo predovšetkým o to, aby bol oslávený Boh, ktorý bol jedinou nádejou nielen pre Izraelitov, ale aj pre pohanov.

- Prečítaj si text 5Moj 4,5–9. V čom môžeme vidieť paralelu medzi Izraelom a jeho svedectvom svetu a našim svedectvom ako adventistov siedmeho dňa dnes?

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Na úsvite dejín* si prečítajte poslednú časť kapitoly „Pád Jericha“ (PP 493–498; NÚD 237–239).

„Achánov príbeh je pre nás poučením o veľkosti tohto hriechu a jeho hrozných dôsledkoch. Achán pestoval nenásytnú túžbu po zisku tak dlho, až sa stala jeho zvykom, ktorý ho spútal takými pevnými okovami, že ich nebolo možné prelomiť. ... „Achán videl porazené a zúfale izraelské vojsko vracajúce sa z mesta Aj. Napriek tomu nepredstúpil a nevyznal svoj hriech. Videl Józua a starších v nevýslovnom zármutku ležať na zemi. Stále však mlčal. Počul verejné oznámenie, že bol spáchaný ťažký zločin, a dokonca vedel, o aký konkrétny hriech ide. Zostal však ticho. Jeho vnútro sa chvelo hrôzou, keď počul, ako bol označený jeho kmeň, jeho rodina a jeho domácnosť. Napriek tomu svoje prestúpenie nevyznal, až kým na neho neukázal Boží prst. Keď už nemohol svoj hriech ďalej skrývať, povedal pravdu. Je obrovský rozdiel medzi pripustením skutočnosti po tom, čo bola odhalená, a vyznaním hriechov, o ktorých vieme len my a Boh. Achánovo vyznanie slúžilo iba na to, aby sa ukázalo, že bol potrestaný spravodlivo. Nebolo v ňom ani stopy po úprimnom pokání, žiadna ľútosť alebo zmena postoja, žiadne odmietnutie zla.“ (PP 496–498; NÚD 238.239)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Diskutujte o dôsledkoch desiateho prikázania (2Moj 20,17) vo svete, ktorému dominujú reklamy a konzum. Ako môžeme prakticky rozlíšiť medzi túžbou a potrebou? Prečo je dôležité správne pochopiť tento rozdiel?
2. Prečítajte si Danielovu modlitbu v Dan 9,4–19. Prečo je dôležité, že Daniel pri vyznávaní hriechov Izraela opakovane hovorí: „my“ sme urobili všetky tieto zlé veci, aj keď nemáme žiadne záznamy o tom, že by sa samotný Daniel podieľal na konaní, ktoré Izraelitov priviedlo do zajatia?
3. Zamyslite sa nad otázkou na konci časti na štvrtok. Prečo bola poslušnosť Izraelitov voči všetkým „zákonom a súdom“ taká dôležitá pre ich svedectvo? Ako sa rovnaký princíp vzťahuje na našu cirkev dnes? V čom by bolo naše svedectvo účinnejšie, keby sme skutočne nasledovali všetko, čo nám Boh dal?